

Asia: VN/23407/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat. Allianssin jäsenenä on noin 150 nuorisojärjestöä ja muuta nuorisoalalla toimivaa yhteisöä - käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt.

Lausunto:

- Osaamistason nostoon liittyy keskeisiltä osin myös pelkän perusasteen tutkinnon varassa olevien kouluttautuminen esimerkiksi ammatilliseen tutkintoon. Ammattitutkintostipendi voi olla kannuste suorittaa työelämään siirtymisen jälkeenkin ammatillinen tutkinto loppuun.
- Nuorten työttömyys on yleisempää kuin koko väestön työttömyys. Vuorotteluvapaajärjestelmä mahdollistaakin vuoden 2022 tilastojen mukaan erityisesti nuorille vuorotteluvapaan sijaisuuden ja siten arvokasta työkokemusta, joka voi auttaa heitä pysyvään työhön kiinni pääsemiseen. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan vuorotteluvapaan työllisyysvaikutukset sijaisille ovat positiivisia.
- Esitämme, että vaihtoehtoinen aikuiskoulutustukimuoto valmisteltaisiin huolellisesti ennen mahdollista aikuiskoulutustuen lakkauttamista. Katsomme opintotuen soveltuvan heikosti aikuiskoulutustuen tilalle. Opintotukikuukausien niukka määrä, tuen niukka taso ja muut opintotuen ehdot ovat merkittävä este uudelleen kouluttautumiselle.

Esitysluonnos on ristiriitainen hallitusohjelman kanssa, jossa taataan jatkuvan oppimisen edellytysten parantaminen. Jatkuvan oppimisen edellytysten heikentäminen luo myös lisää epävarmuutta nuorten tulevaisuuteen. Aikuiskoulutustukea ei käytetä merkittävästi nuorten

keskuudessa, mutta se tuo turvaa nuoruuteen. Mahdollisuus täydentää osaamistaan ilman merkittävää taloudellista menetystä luo turvallisuuden tunnetta nuorille, jotka tekevät kauaskantoisia ratkaisuja tulevaisuuteensa. Etuus on erityisesti naisille ja julkiselle sektorille keskeinen. Omakustanteisuus oman osaamisen täydentämisessä heikentää myös merkittävästi pienituloisten mahdollisuuksia kouluttautua.

Hallitusohjelman mukaan osaajapulaa ratkotaan ja jatkuvaa oppimista lisätään erityisesti sote-aloille, vaikka juuri sote-aloilla esimerkiksi aikuiskoulutustuki on keskeinen. Sote-aloilla on myös palkallisia harjoitteluita ja muita tutkinnon osia, joiden suorittaminen työssäkäynnin ohella on käytännössä mahdotonta.

Osaamisen täydentäminen aikuiskoulutustuen tai vuorotteluvapaan turvin voi olla keskeinen keino edistää vuorottelijan työhyvinvointia, mikä osaltaan pidentää työuria ja ehkäisee työkyvyttömyyttä. Kuormitus on tutkitusti lisääntynyt työntekijöiden keskuudessa, ja se on yksi keskeisimpiä syitä työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisessä.

Nevanpää Annika
Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry